

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. De Schismaticis, & pœnis eorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

plius observari, ut in specie circa libros hæreticos notavimus in præcedentibus. Similiter dicendum est de pœnis aliis, de quibus fuisse agit Philippus Braun in Principiis Juris canon. l. 5. tit. 7. de hæreticis, à §. dico. 2. ubi plura recenset, quæ per instrumentum Osnaburgo - Westphalicum A. 1648. hæreticis indulta sunt in temporalibus, ut in capiendis legatis à Testatore Catholico, &c.

763 Demum not. 4. etsi lex humana, per

usum contrarium, legitime inductum abrogari possit non tantum quoad pœnas, sed etiam culpam, cæteroque nascentem ex eius inobservantia, licet idem præcipiat, vel prohibeat, quod jus divinum, & naturale; hoc tamen intelligi, de culpa, & pœna legis humana. Nam, in quantum adversatur juri naturali, & divino, nulla consuetudo effectum habere potest, ut licitum, aut impunè fiat, quod hoc jure illicitum est, ut diximus l. 1. tit. 4. de consuetudine.

QVÆSTIO VIII.

IN TITULUM VIII. DE SCHISMATICIS, ET ORDINATIS AB EIS.

Schisma, vi vocis, significat *divisionem*, seu *separationem*. Hic accipitur pro separatione, ab unitate Ecclesie Catholice, in quantum est corpus mysticum ex universis fidelibus, & Romano Pontifice, tanquam Capite conflatum. Ita S. Thomas 2. 2. q. 39. a. 1. Hæc separatio dupliciter fieri potest. 1. si quis se separet à Capite Ecclesie, ac cæteris ejus membris. 2. Si tantum ab alterutro: quibus positus sit

ARTICULUS I.

De Schismaticis, & pœnis eorum.

764 **Q**uæstio est 1. quis sit *Schismaticus*? R. quod is, qui subesse renuit Romano Pontifici, vel membris Eccl. illi subiectis communicare recusat. Ita Sanchez l. 2. moral. c. 36. n. 1. Sylvester V. *Schismaticus* dicitur autem quis se separare à *Capite Ecclesie*, quando renuit subesse Romano Pontifici, tanquam Capiti Ecclesie, seu in quantum gerit vices Christi in terris. Dicitur se separare à *membris Ecclesie*, quando spirituales Ecclesie actiones exercere vult (v.g. *orare, Sacramenta percipere*) non ut pars Ecclesie, sed ut pars constituens totum aliquod ab illa separatum. Ita Sanchez cit. num. 2. & alii.

765 Ex hoc colliges 1. eum, qui agnoscit Romanum Pontificem, Christi Vicarium,

ei tamen ex parte *rei præcepta* (v.g. *ut arma deponat, ut ablata restituat*) parere recusat, non esse propriè Schismaticum. Idem est, si ei parere recuset ratione personæ præcipientis, v.g. quia credit eum præcipere ex odio, vel quia tibi est suspectus &c. Coll. 2. non esse propriè Schismaticum, qui recusat obedire Romano Pontifici ex eo capite, quia probabiliter judicat, illum non esse Papam legitimum. Sic Azor. p. 1. l. 8. c. 20. q. 4. Coll. 3. non esse propriè Schismaticum, qui recusat subesse authoritati Episcopali diocesanæ, vel communicare membris Ecclesie particularis v.g. *salis diocesis*; quia per hoc se non separat ab Ecclesia *universali* c. *scire*. 7. q. 1. & c. *loquitur* 24. q. 1. sic Azor. q. 4. Coll. 4. cum duplex unitas seu unio detur in vera Dei Ecclesia (prima enim, & præcipua est, *unitas vera fidei*; altera *unitas fidelium inter se, in uno corpore cum suo Capite, qua unio habetur in Sacramentis, cultu divino, subjectione, & subordinatione ad suum caput*) duplicem quoque separationem esse; primam, quando quis se separat ab Ecclesia *in unitate fidei*, ut faciunt hæretici; secundò cum *ab unitate Corporis*, recusando communionem cum ejus Capite, vel membris.

Quæstio est 2. in quo differant *hæresis*, 766 & *Schisma*? Glossa in c. *Inter hæresim* 24. q. 3. V. *de Schisma*, docet, quòd differant, *ut genus, & species*. Nam omnis hæreticus est Schismaticus, sed non econtra, ut si quis credat omnes articulos fidei, etiam Primatum

tum Papæ in Catholica Ecclesia; sed ex mera malitia illi, ut tali parere recuset. Talis enim, non esset hæreticus; esset tamen Schismaticus: plerumque tamen Schisma transit in hæresim; cum in eo perseverantes (ut factum suum, & contumaciam honestent, ac defendant, rectèque videantur ab Ecclesia recessisse) confingant aliquam hæresim, seu dogma contra fidem.

767 Quæstio est 3. quæ poenæ in Schismaticos decretae sint? 3. quòd prima sit, excommunicatio ipso jure; circa quam notandum, antiquo jure communi hanc poenam non esse universaliter statutam in Schismaticos; secus tamen ex Bulla *Cane*, ubi statuitur in eos excommunicatio latae sententiae; nihil tamen exprimitur de fautoribus, defensoribus, ac receptoribus eorum. Altera Schismaticorum poena est inhabilitas ad beneficia, & dignitates Ecclesiasticas, præsertim Episcopalem, etiam post peractam poenitentiam c. *quia diligentia* s. de Elect. quod tamen loquitur solum de *acquirendis*; non autem, *obtenis ante Schisma*, & in c. *Nos consuetudinem*, dist. 12. non est sermo de Schismaticis, sed *Donatistis hæreticis*, de quibus dicitur, ut fervetur antiqua consuetudo, ne hi ad Episcopatum admittantur. Cæterum in hac irregularitate, seu inhabilitate dispensat solus Pontifex, nisi crimen schismatis esset occultum; tunc enim ex facultate Tridentini, sess. 24. de reform. c. 6. dispensare potest Episcopus.

768 Tertia poena schismaticorum exprimitur in c. *ad succidendos* h. t. in 6. quæ à Bonifacio VIII. statuta fuit in Jacobum & Petrum de Columna, tanquam Schismaticos (qui antè erant Cardinales) & eorum agnatos: verum ea constitutio postea, quoad omnia, revocata fuit à Benedicto XI. in Extravag. *dudum*. h. t. inter communes, exceptis bonis confiscatis, & jam alteri applicatis. Vallensis h. t. in fine censet, verius esse, Schismaticos esse irregulares; fundamentum defumens ex cit. c. *quia diligentia*; & c. *nos consuetudinem*. Verum hoc solum loquitur de hæreticis; in illo autem est solum sermo de inhabilitate ad acquirenda beneficia; non ad suscipiendos ordines. Quare contrarium cenfeo probabilius cum Zoëfio hic n. 3. Illud tamen not. 1. per quodlibet crimen (atque adeo per schisma) notorium, & enorme, ac depositione dignum, incurri quandam irregularitatem generalem propter infamiam, quæ tamen cessat,

Tom. V.

per poenitentiam, ablatâ infamiâ. Ita Sanchez. cit. l. 2. c. 36. n. 20. Quoniam autem Schisma communiter adjunctam habet hæresim, ideo, quæ supra de hæreticis dicta sunt, hæc in dato casu accommodari debent.

Circa has poenas not. præterea, quòd 769 poena excommunicationis decreta in Schismaticos, comprehendat non tantum Schismaticos, qui hæretici sunt; sed etiam eos, qui hæresis suspitione laborant; & hoc secundum vim Bullæ *Cane*; non autem vi juris communis. Dixi *vi Bullæ Cane*, nam hæc expressè loquitur de Schismaticis simpliciter, tales autem esse possunt quin sint hæretici ex n. 766. Dixi *non vi juris communis*. Nam canones in contrarium loquuntur in casu speciali. Primò enim c. *licet*, de Elect. loquitur de Cardinalibus, qui post electum Pontificem ex consensu duarum partium, alium in Papam recipiunt ex tertia parte, &c. Secundò c. *nulli fas est*, dist. 19. solum dicit, Schismaticos esse per excommunicationem expellendos; id, quod etiam dicit c. 1. h. t. & c. *Liguribus* 23. q. 5. V. Azor part. 1. l. 8. c. 20. Not. 2. dictam excommunicationem non cadere in eos, qui utunque inobedientes sunt Pontifici, sed recedentes ab eo schismaticè, non recognoscendo eum, ut caput Ecclesiæ. Ita Doctores communiter cum Castropalao p. 1. tr. 6. d. 4. p. 6. n. 7.

ARTICULUS II.

De ordinationibus, & aliis actibus Schismaticorum?

Ante resolut. not. 1. cum S. Thoma 2. 770 2. q. 39. a. 3. In Episcopis aliam esse potestatem *Ordinis*, aliam, *jurisdictionis*; quo posito certum est apud Catholicos, Schismaticum non privari potestate Ordinis. Unde ab Episcopo Schismatico acta *ex potestate Ordinis* (modò servet formam Ecclesiæ) valida sunt; quia potestate Ordinis non est privatus, sed tantum ejus usu, & exercitio; & ideo etiam *ordinationes* (seu collationes ordinum) ab eo factæ, validæ sunt; quamvis quoad usum, & exercitium, seu executionem sint irritæ, cum ei usus potestatis Ordinis ob schisma sit interdictus. Ea verò, quæ pendent à potestate jurisdictionis, nec licitè, nec validè præstat, ut mox dicemus.

Ex hoc colliges, Schismaticos non tan-

X 2

771